

5775

Torah from Around the World

Tien wonderen werden verricht voor onze voorouders in het Land van Verdrukking. En tien wonderen aan de Zee. Waarom? Omdat mensen geen slaven horen te zijn, maar vrij. Tien plagen kwamen over de mensen van het land van Verdrukking. En tien plagen aan de Zee. Waarom? Omdat ze zelfs de kinderen als slaven onderdrukten.

[Pirke Awot V:5. Uit: Spreuken over de Fundamenten, uitgave Amphora Books]

Notitie:

In Israël wordt slechts zeven dagen Pesach gevierd, in de diaspora acht. Daardoor pakt men in Israël de gebruikelijke volgorde van de sidrot een week eerder op dan in de diaspora. De indeling die hier gegeven wordt, volgt de klassieke (niet-Israëliëse) indeling. Zodat nu het Tora-gedeelte Tazria-Metsora aan de orde is, terwijl in de Joman (de agenda van de Liberaal-Joodse Gemeenschap) staat dat Achareé Mot en Kedosjiem gelezen moeten worden. Over enkele weken lopen de lezingen in Israël/Joman en de diaspora weer synchroon.

Sjabbat 25 april 2015 / 6 Ijar 5775, Tazria, Wajikra 12:1 – 13:59

Tanach blz. 219 - 224

Haftara: 2 Divré Hajamiem/Kronieken 26:1 – 23

Tanach blz. 1806 - 1808

Commentaar: rabbijn dr. Paul (Shaul) R. Feinberg, Emeritus Hoogleraar Onderwijs en Emeritus Plaatsvervangend Decaan van Hebrew Union College, Jeruzalem.

Vertaling: Frits Pront

[Het Engelse origineel](#)

Vernieuwing van onze 'dagen van weleer'

Bij het vreugdevol verwelkomen van een nieuwe maand, deze week was dat de maand Ijar, betuigen wij onze erkentelijkheid over de hemelse transformatie van het duistere hemellichaam in een schijfje licht. In vrome afwachting reciteren we dan het volgende, „Onze God en God van onze voorouders, moge de nieuwe maand ons alle goeds en zegen brengen. Moge ons een lang leven, vrede en voorspoed beschoren zijn, een leven verheven door de liefde van Tora en eerbied voor het goddelijke, waarin de verlangens van ons hart voorgoed worden vervuld.”

Een vooruitlopen op en uitingen van dankbaarheid voor deze hemelse tekenen worden ook weerspiegeld in woorden die tekortschieten: in de eerste week waarin de Nieuwe Maan verschijnt gaat men naar buiten ten tijde van de havdala en kijkt naar de hemel: „Ik sla mijn ogen op naar de bergen, vanwaar komt mijn hulp, (anders dan) van de Eeuwige die hemel en aarde gemaakt heeft...” (Psalm 121). Men is immer toegewijd aan het verwerklijken van de idealen die in de zegen die in sjoel voorafgaand aan rosj chodesj worden verwoord. Althans, laten we dat hopen.

Vernieuwing in het hemelse domein van God's universum is ook te vinden in het aardse, niettemin wonderlijke resultaat van de menselijke voortplanting. Het niet aflatende proces van groei, genezing en vernieuwing dat volgt op het baren van een kind staat beschreven aan het begin van sidra Tazria. Dit wordt gevolgd door het bewijs dat de mens vatbaar is voor de ziekte *tzara'at*. De verklaarders leren ons weliswaar over het fysieke van deze ernstige ziekte, waarvan wordt aangenomen dat het gaat om een vorm van lepra, maar de betekenis ervan gaat veel verder dan het medische; hun teksten verbinden *tzara'at* met moreel falen op het gebied van 'kwaadspreken', zoals zwartmaken of roddelen. (Een anonieme wijze stelde vast dat laster of roddel een drie-tal personen beschadigt: degene die het doet; degene die het hoort en het doorvertelt; en degene die er het slachtoffer van is).

De genezing van zo'n morele kwaal krijgt een unieke wending in het verhaal dat door wijlen de vader van een goede vriend werd verteld. Iemand in een bepaalde gemeenschap die bekend stond om deze smet op zijn karakter, ging uiteindelijk naar zijn rabbijn met zijn dilemma: hoe kan ik worden genezen - veranderen als het ware -, gegeven deze bijna levenslange ziekte? De rabbijn draagt hem op om een kip te nemen (die hij later aan de armen moet schenken), daarmee terug te komen naar het huis van de rabbijn en tijdens die tocht de kip bij elke stap een veer uit te plukken. Hoewel de man onthutst is door het antwoord van de rabbijn, doet de zich schuldig voelende wat hem wordt opgedragen. Als hij bij het huis van de rabbijn aangekomen is met de levende, maar helemaal kaalgeplukte vogel, vraagt hij de rabbijn: „Wat nu?” De rabbijn antwoordt: „Neem de kip en ga langs dezelfde weg terug als je bent gekomen, verzamel alle veren en plaats ze terug op de plek waar je ze hebt uitgetrokken.” De man was zo verbaasd dat hij bijna onderuit ging. „Hoe zou dat mij kunnen genezen?” „Je begrijpt nu,” zei de rabbijn, „dat het onmogelijk is om jouw woorden, jouw lasterlijke woorden, terug te nemen en ongedaan maken - dat kun je niet! Maak daarom een nieuw begin en vindt genezing en verandering in nieuw gedrag - tenminste, als je daarvoor kiest.”

De fysieke dimensie van *tzara'at* wordt beschreven in *De Tora, Een moderne Verklaring* (red. Gunther Plaut, 1981, p. 828). Behalve dit met kennis volgepakte betoog, is er een vloed aan andere verklaringen met nog prikkelender redenen, zoals de inzichten die zijn gebaseerd op een taalkundige uiteenrafeling van de zinsnede *motsi-sjem-ra* (de verspreiding van een

slecht woord). En dat is wat de Chatam Sofer aan morele verhandeling biedt (*Love Your Neighbor*, Zelig Pliskin, 1997, Aish Hatora, blz. 231-235) als een behulpzame manier om mensen te leren verre te blijven van destructieve gedragingen, zoals daar zijn: het zichzelf verheffen ten koste van de goede naam van een ander; je aansluiten bij een groep om dit soort 'kwaad'-sprekerij kracht bij te zetten; mensen tegen elkaar opzetten; of op zo'n manier praten dat men zichzelf vrijpleit van verantwoordelijkheid.

Hoewel dergelijk gedrag in het dagelijkse leven gebruikelijk is, zijn de gevolgen, in deze tijd van massa-communicatie en bliksemsnelle uitwisseling op sociale media, afgrijselijk als het plaatsvindt in het publieke domein. Onze wetgevende macht, de Knesset, is daar een voorbeeld van, speciaal wanneer er opmerkingen worden gemaakt over de meest kwetsbare minderheden in ons midden, of het nu gaat om Israëliërs, Arabieren, asielzoekers en anderen. Hetzelfde geldt wanneer Palestijnse tegenstanders hetzelfde doen. Er zijn genoeg actuele redenen voor kritiek op ons gedrag, zonder dat men zijn toevlucht hoeft te nemen tot de *canards* die ons, Progressieve Joden, in het gezicht worden geslingerd. Rabbijn dr. Ron Kronish, de directeur van de Interreligieuze Raad van Israël, wijst er in zijn artikel naar aanleiding van Avi Shavits boek *My Promised Land* op, dat veel Israëliërs een blinde vlek hebben met betrekking tot twintig procent van de bevolking, en dat die onbekendheid of populistische ideeën leiden tot geweld. („Are Palestinian Arab Citizens of Israel Still Invisible?”, The Huffington Post, 13 maart 2014).

Met dit in gedachten, prijzen wij de vooruitziende blik van rabbijn David J. Forman z.l., die 25 jaar geleden een visie had over de heldhaftige wijze waarop men de perceptie van de ander zou kunnen veranderen. Met de oprichting van *Rabbis for Human Rights* (Rabbijnen voor Mensenrechten, red.), dat nu wordt geleid door rabbijn Arik Ascherman met zijn toegewijde, professionele staf en vrijwilligers, werden nieuwe initiatieven ontwikkeld om te komen tot een benadering van de vreemdeling die net zo liefdevol is als die wij voor ons zelf zouden wensen, en met de kennis van de gevoelens van de vreemdeling, zoals dit ons 36 keer in de Tora wordt opgedragen. Dat is absoluut noodzakelijk als wij de houding en het gedrag - van ons en die van de ander - willen veranderen. Er zijn voorbeelden genoeg: voor iemand opstaan, aandacht geven, proberen om een „wonder hoe klein dan ook” tot stand te brengen, zoals een van mijn vrienden onlangs opmerkte.

Tot slot, onlangs kwam een hoogst persoonlijk gesprek terug in mijn herinnering; dit vond meer dan 32 jaar geleden plaats. Een bekende collega uit het onderwijs vertelde hoe zij en de secretaresse op een herfstochtend een baby hoorden huilen. Het ging om een pasgeboren baby, die gewikkeld was in een oude lap, overdekt met vuil. Zij haalden de baby naar binnen, maakten hem schoon, belden eerst de politie en daarna een sociaal werker om te kijken of de school de baby kon 'adopter'. Mijn vriendin vertelde dat zij een week daarvoor een telefoontje van een onbekende persoon had gekregen, die vroeg of zij indertijd het hoofd van de school was geweest. De man, nu volwassen, getrouwd en vader van twee kinderen, woonde in een ultra-orthodoxe buurt in het midden van het land. Hij vertelde haar dat hij het desbetreffende kind was! Het schoolhoofd, dat helemaal niet tot dit deel van de religieuze gemeenschap hoort, vertelde haar eigen kinderen dat zich op elk tijdstip een gelegenheid kan voordoen dat men een wonder kan ervaren, of om, met Gods hulp, een wonder te laten gebeuren. Zulke toevalligheden - als er al zulke toevalligheden bestaan - , zo maakte een andere vriend duidelijk, zijn Gods manier om anoniem te blijven; Hij zet het 'is' van ons leven op die manier om in 'zo hoort het te zijn'.

Vernieuwing van 'de dagen van weleer' brengen we dus tot stand door middel van vaak onverwachte veranderingen.